



ลักษณะภาษาไทย

อาจารย์สุภัคธัช สุธนภิญโญ
suphakkhathat.su@ssru.ac.th



“...ภาษาไทยนั้นเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ ภาษา
ทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษย์ชนิดหนึ่ง คือเป็นทาง
สำหรับแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่สวยงาม
อย่างหนึ่ง เช่นในทางวรรณคดี เป็นต้น ฉะนั้นจึง
จำเป็นต้องรักษาไว้ให้ดี”

พระราชดำรัสในการประชุมทางวิชาการของชุมนุมภาษาไทย
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 29 กรกฎาคม 2505

ภาษาคืออะไร


พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556: 868) ให้คำจำกัดความคำว่า “ภาษา” ว่า ถ้อยคำที่ใช้พูดหรือเขียนเพื่อสื่อความหมายของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น ภาษาไทย ภาษาจีน หรือเพื่อสื่อความเฉพาะวงการ เช่น ภาษาราชการ ภาษากฎหมาย ภาษาธรรม, เสียง ตัวหนังสือ หรือกิริยาอาการที่สื่อความได้ เช่น ภาษาพูด ภาษาเขียน ภาษาท่าทาง ภาษามือ





กาญจนา นาคสกุล (2556: 6-9) ได้ให้ความหมายของภาษาไว้หลายประการ

1. ภาษาเป็นสัญลักษณ์ที่มนุษย์กำหนดขึ้นเพื่อใช้สื่อสารกัน ซึ่งอาจเป็นภาษาพูด ภาษาเขียน เรียกว่า “วจนภาษา” รวมทั้งภาษาใบ้ ภาษาเงิบ ภาษาท่าทาง เครื่องหมาย สัญลักษณ์ต่างๆ ฯลฯ เรียกว่า “อวจนภาษา”
2. ภาษาคือระบบสัญลักษณ์ที่ใช้ติดต่อสื่อสารกัน โดยสัญลักษณ์ที่กล่าวนี้หมายถึง เฉพาะสัญลักษณ์ที่ได้มีการจัดระบบหรือเป็นระบบแล้ว ต้องเป็นภาษาที่มีการเรียนรู้ กล่าวคือ ภาษาที่เป็น “คำพูด” ที่มนุษย์ใช้ติดต่อสื่อสารกัน และภาษาที่เป็น “ตัวอักษร” หรือการเขียนที่เป็นระบบซึ่งสามารถอ่านออกเป็นคำพูดในภาษา



3. ภาษาหมายถึงระบบสัญลักษณ์ที่คนกลุ่มหนึ่งใช้ติดต่อสื่อสารกันในสังคม เป็นภาษาของคนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดเท่านั้น เช่น ภาษาคำโดด ภาษามีวิภัติปัจจัย ภาษาตระกูลไท ภาษาตระกูลมอญ-เขมรภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน เป็นต้น

4. ภาษาหมายถึงภาษาย่อยซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากภาษาใดภาษาหนึ่งตามข้อกำหนด เช่น ถิ่นที่อยู่ หน้าที่และจุดมุ่งหมายในการใช้ภาษา ปัจจัยทางสังคม (อาชีพ เพศ อายุ) เช่น ภาษาถิ่น ภาษาราชการ ภาษาแพทย์ ภาษาราชศัพท์ ภาษาผู้หญิง ภาษาวัยรุ่น เป็นต้น

ธรรมชาติทั่วไปของภาษา

นภลัย สุวรรณธาดา (2545:5-6) ได้กล่าวถึงลักษณะทั่วไปของภาษาไว้หลายลักษณะ สามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) ภาษา หมายถึง ภาษามนุษย์ ภาษาสัตว์ไม่มีคุณสมบัติพอที่จะเรียกว่าภาษา
- 2) ภาษาหมายถึง ภาษาพูด เพราะภาษาเขียนเป็นเพียงการบันทึกภาษาพูดเท่านั้น (เราทุกคนพูดได้แม้จะอ่านไม่ออกหรือเขียนไม่ได้)
- 3) ภาษามีโครงสร้าง คือ มีองค์ประกอบ ได้แก่ เสียง ความหมาย
- 4) ภาษามีระบบกฎเกณฑ์แน่นอนในตัวเอง

ธรรมชาติทั่วไปของภาษา (ต่อ)

- 5) ภาษาเป็นสิ่งสมมุติ
- 6) ภาษามีจำนวนประโยคไม่รู้จบ (ภาษามีเสียงจำกัดแต่สามารถสร้างประโยคได้ไม่จำกัด)
- 7) ภาษามีลักษณะเป็นสังคม
 - ภาษาเกิดจากการเรียนรู้ เลียนแบบ ถ่ายทอดจากบุคคลในสังคม
 - ภาษามีหลายประเภทตามสังคมและวัฒนธรรม เช่น ภาษาถิ่น ภาษาวิชาการ ภาษาราชการ
 - ภาษามีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เช่น เกิดคำใหม่ๆ ตามบริบทสังคมและยุคสมัย
- 8) ภาษาเป็นสิ่งที่ศึกษาได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์



ความสำคัญของภาษาไทย

1. ภาษาไทยเป็นภาษาของชาติ
2. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสร้าง
ความสามัคคีของคนในชาติ
3. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสาร
ของคนไทย
4. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสาร
วิชาการและประกอบอาชีพ



ความสำคัญของภาษาไทย (ต่อ)

5. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้และวัฒนธรรม
6. ภาษาใช้สร้างสรรค์วรรณกรรม
7. ภาษาไทยมีลักษณะเฉพาะที่น่าศึกษา

(นภลัย สุวรรณธาดา, 2545:9-10)

ใช้เป็นสื่อกลาง
เสริมสร้างวัฒนธรรม
สำแดงเอกลักษณ์
พิทักษ์เอกราช
ประสาทวิทยา
พัฒนาความคิด
กอบกิจการงาน
ประสานสามัคคี

(จู่ปะนี๋ นาคกรทรรพ)



ลักษณะสำคัญของภาษาไทย

ตระกูลภาษา

ภาษาไทยจัดอยู่ใน
ตระกูลไท-กะได
(Tai-Kadai)

ภาษาไทยเป็น
ภาษาคำโดด
(Isolating Language)



ภาษาไทยสัมพันธ์กับ
บริบททางสังคมและ
วัฒนธรรม

คำไทยส่วนใหญ่
มีพยางค์เดียว
(Mono-Syllabic)



คำไทยมีความหมาย
สมบูรณ์ในตัวเอง



คำขยายจะอยู่หลังคำที่
ถูกขยายเสมอ





คำไทยไม่มีเครื่องแสดง
เพศ พจน์ กาล



คำไทยมักใช้ตัวสะกด
ตรงตามมาตรา



คำไทยมีวรรณยุกต์เพื่อ
จำแนกความหมาย

ภาษาไทยมี
ระดับภาษา
(และภาษาถิ่น)

ภาษาไทยมี
ราชาศัพท์
(ทำเนียบภาษา)



คำในภาษาไทยเป็น
คำหลายหน้าที่

คำในภาษาไทยมี
หลายความหมาย





ภาษาไทยมี
ลักษณะนาม

ภาษาไทยมักเรียงคำ
ในประโยคแบบ
ประธาน กริยา กรรม



เอกสารอ้างอิง

กาญจนา นาคสกุล. (2556). **ระบบเสียงภาษาไทย**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กาญจนา นาคสกุลและคณะ. (2554). **บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 1 ระบบเสียงอักษรไทย การอ่าน และการเขียนสะกดคำ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: องค์การคำของ สกสค.

คุณบรรจบ พันธเมธา. (254). **ลักษณะภาษาไทย**. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นภลัย สุวรรณธาดา. (2545). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษาศาสตร์, **เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 3 หน่วยที่ 1-6**. (พิมพ์ครั้งที่ 10) .นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สาริสา อุ่หนานนท์. (มปป). **เอกสารประกอบการสอนวิชาลักษณะภาษาไทย**. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (อัดสำเนา).



ขอความโชคดีและสิริมงคลทุกประการ
จงเป็นของนักศึกษาทุกคนตลอดไป

